

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 442/2010-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť C. S., T., A. B., T., S. S., T., A. M., P., V. M., T., a H. M., T., zastúpených advokátom JUDr. P. H., Advokátska kancelária, S., vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 21. júla 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 135/2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť C. S., A. B., S. S., A. M., V. M. a H. M. o d m i e t a ako podanú zjavne neoprávnenými osobami.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola telefaxom 6. októbra 2010 doručená sťažnosť C. S., A. B., S. S., A. M., V. M. a H. M. (ďalej len „sťažovatelia“) doplnená písomným podaním 8. októbra 2010 vo veci namietaného porušenia ich základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) z 21. júla 2010 v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 135/2010.

Zo sťažnosti a z jej prílohy vyplýva, že rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 28 C 122/2005 z 19. novembra 2007, potvrdeným rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 209/2009 z 22. februára 2010, bolo určené, že odporca T. P. nie je oprávneným držiteľom parcely KN „C“ č. ... zastavané plochy a nádvoria o výmere ... m², parcely KN „C“ č. ... – zastavané plochy a nádvoria o výmere ... m², parcely KN „C“ č. ... – zastavané plochy a nádvoria o výmere ... m² a parcely KN „C“ č. ... – zastavané plochy a nádvoria o výmere ... m² zapísaných na liste vlastníctva č. ... katastrálneho územia T., okres P. (ďalej len „nehnutelnosti“).

Je potrebné dodať, že v súdnom konaní pred okresným súdom sp. zn. 28 C 122/2005 došlo k zmene účastníkov na strane odporcov na základe toho, že pôvodní odporcovia (sťažovatelia, pozn.) počas prebiehajúceho konania predali nehnuteľnosti T. P.

Sťažovatelia, nespokojní s druhostupňovým rozsudkom krajského súdu, podali dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ich dovolanie odmietol. V odôvodnení svojho uznesenia najvyšší súd uviedol, že *„Vymedzenie účastníkov konania sa v tomto prípade zakladá procesným spôsobom - žalobcom je ten, kto podal na súd návrh na začatie konania (žalobu) a žalovaným je ten, koho žalobca v žalobe za tohto účastníka konania označil. Inštitút účastníctva konania ako inštitút rýdzo procesný, t.j. inštitút občianskeho práva procesného je potrebné odlišiť od vecnej legitímácie, ktorá so zreteľom k hmotnému právu ustanovuje, kto je nositeľom uplatneného práva alebo povinnosti v konkrétnom prípade. Stanovujú ju predpisy hmotného práva. Či účastník procesného konania je tiež vecne legitímovaný (aktívne alebo pasívne), sa ukáže až v konečnom súdnom rozhodnutí. Nedostatok vecnej legitímácie znamená, že účastník nebol nositeľom práva, o ktoré v konkrétnom konaní išlo.*

V danom prípade podali dovolanie osoby, ktoré o sebe tvrdia, že sú účastníkmi konania, dovolatelia 2/ až 6/ ako dedičia poručiťa (nebohého) S. M. a dovolateľka 1/ z

dôvodu, že v pôvodnom konaní vystupovali v pozícii žalovaných do času, kým súd prvého stupňa uznesením č.k. 28 C 122/2005-151 z 8. februára 2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť 9. marca 2007, nerozhodol o ich vystúpení z konania a o vstupe žalovaného T. P. na ich miesto do konania.

Z obsahu spisu je zrejmé, že dovolatelia v konaní nemajú postavenie účastníkov konania a nie sú ani právnymi nástupcami účastníkov. Skutočnosť, že dovolateľka 1/ a právny predchodca dovolateľov 2/ až 6/ S. M. kedysi vystupovali v konaní v pozícii žalovaných, ich neoprávňuje na podanie dovolania. Nadobudnutím právoplatnosti uznesenia o zmene účastníkov konania na strane žalovaných 9. marca 2007 postavenie žalovaných stratili a žalovaným sa stal T. P., ktorý v konaní ako žalovaný vystupoval až do právoplatného skončenia konania.

V zmysle vyššie uvedeného možno uzavrieť, že keďže právo podať dovolanie patrí len účastníkovi konania - tej fyzickej alebo právnickej osobe, ktorá ako subjekt so spôsobilosťou byť účastníkom konania (§ 19 O.s.p.) mala postavenie účastníka konania v právnej veci, v ktorej sa podáva dovolanie (§ 240 ods. 1 O.s.p.) alebo jeho právnemu nástupcovi z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie, dovolatelia uvedenú podmienku stavenú zákonom nespĺňajú.“.

Sťažovatelia v podanej sťažnosti argumentovali tým, že „V súdnom konaní na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 28C/122/2005 sa sťažovatelia ako odporcovia mali možnosť vyjadrovať ku skutočnostiam o vydržaní týchto pozemkov. V súčasnej dobe dokonca údajne disponujú korešpondenciou svojich predkov o tom, že k vydržaniu mohlo dôjsť už oveľa skôr ako potvrdzuje osvedčenie vydané notárom.

Uvedenú obranu už ale nemali možnosť využiť, keďže Okresný súd Prešov uznesením z 8.2.2007 pripustil zámenu účastníkov konania, kde T. P. vstúpil na miesto sťažovateľky v I. rade a S. M. poručiteľa sťažovateľov v 2. až 6. rade.

Napriek tomuto, že sa v predmetnom konaní rozhodovalo aj o právach sťažovateľov k predmetným pozemkom, s T. P. prebiehalo súdne konanie bez účasti sťažovateľov, na základe čoho sťažovatelia nevedeli nijakým spôsobom hájiť svoje vlastnícke právo, keďže neboli už účastníkmi konania a nemali žiadne procesné oprávnenia využiť svoju obranu.

Ako je z priloženého LV zjavné, tak vlastnícke právo stratili i títo právny predchodcovia T. P.— sťažovatelia. keďže ako vlastník uvedených parciel je zapísaný S., B.

Sťažovatelia ako právny predchodcovia T. P. boli v čase uzatvorenia kúpnej zmluvy evidovaní ako vlastníci nehnuteľností bez zápisu akejkoľvek poznámky obmedzujúcej dobromyseľnosť sťažovateľov.

Postupom súdu, ktorý rozhodoval o právach sťažovateľov bez ich účasti v konaní, došlo k porušeniu ich základných práv a slobôd, a to práva na súdnu a inú právnu ochranu uvedeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky...

Konanie vedené u porušovateľa a jeho predchodcov zasiahlo do práv sťažovateľov takým spôsobom, ktorý zákon nepredpokladal. Súčasný právny stav rozhodnutím súdov je stavom bez právnej istoty. Na liste vlastníctva, priloženom v tomto podaní, je ako vlastník vedená osoba, ktorá nikdy vlastníkom uvedených pozemkov nebola. Stalo sa tak na základe rozhodnutia súdov o neoprávnenej držbe T. P., bez účasti jeho právnych predchodcov, ktorí nemali možnosť preukázať vlastníctvo nehnuteľností - pozemkov a ich následný prevod T. P. prostredníctvom inštitútu kúpnej zmluvy. “.

V závere sťažnosti sťažovatelia ústavnému súdu navrhli, aby o ich sťažnosti rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo sťažovateľov na súdnu a inú právnu ochranu podľa Čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 135/2010 z 21.7.2010 porušené bolo.

2. Ústavný súd uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 Cdo 135/2010 z 21.7.2010 zrušuje a vec vracia na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia na účet ich právneho zástupcu JUDr. P. H. do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu.“

Sťažovatelia v sťažnosti zároveň navrhli, aby ústavný súd uložil „Slovenskej republike – S. B., aby sa dočasne zdržal nakladania s“ nehnuteľnosťami.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľov.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 49 zákona o ústavnom súde sťažnosť môže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom sa porušili jej základné práva alebo slobody, ak o ochrane týchto základných práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia namietajú porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením najvyššieho súdu.

Z obsahu časti sťažnosti a jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovatelia vystupovali v konaní pred okresným súdom v pozícii odporcov do času, kým okresný súd uznesením č. k. C 122/2005-151 z 8. februára 2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť 9. marca 2007, nerozhodol o ich vystúpení z konania a o vstupe odporcu T. P. na ich miesto do konania.

Ústavný súd v zhode s právnym názorom vysloveným v napadnutom uznesení najvyššieho súdu konštatuje, že sťažovatelia stratili postavenie odporcov ešte počas konania pred okresným súdom, a to nadobudnutím právoplatnosti uznesenia okresného súdu o zmene účastníkov konania na strane odporcov 9. marca 2007. Týmto okamihom v prebiehajúcom konaní im zanikli procesné práva účastníkov konania.

Sťažovatelia napádajú sťažnosťou označené uznesenie v konaní pred najvyšším súdom, ktorého účastníkmi neboli.

Podľa názoru ústavného súdu treba sťažnosť považovať za podanú zjavne neoprávnenou osobou. Z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy totiž možno vyvodit', že aktívnu legitimáciu na podanie sťažnosti majú iba tie osoby (fyzické alebo právnické), ktorých základné právo alebo sloboda boli porušené. V danom prípade by za takú osobu bolo možné považovať odporcu T. P., ktorý bol účastníkom konania pred okresným súdom (v čase vyhlásenia rozsudku, pozn.), krajským súdom a najvyšším súdom. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu (I. ÚS 56/98) sťažnosť nemôže podať fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie základných práv alebo slobôd iných osôb, nie svojich, a že ak fyzická osoba nebola účastníkom konania, v ktorom sa vynieslo rozhodnutie napadnuté ústavnou sťažnosťou, nemôže sa úspešne domáhať zrušenia tohto rozhodnutia v konaní pred ústavným súdom (m. m. II. ÚS 34/95, II. ÚS 50/08).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd nepochybuje, že sťažovatelia nie sú aktívne vecne legitimovaní na podanie takejto sťažnosti a napadnutým uznesením najvyššieho súdu ich základné právo na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy nemohlo byť porušené.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. decembra 2010